

2017 - Anul tribuniștilor memorandiști (XXI):

Spargerea unității politice a românilor prin **1884**
Partidul Moderat Român Constituțional?
fondat de
Mitropolitul Miron Romanul
(1828, Mezieș-Bihor – 1898, Sibiu)
a păstorit ortodoxia români din 1874 -1898, nemulțumind prin atitudinea politică

ACTIVITATE
LEGALITATE.

VIITORUL
DREPTATE
FRATETATE.

Diariu politic, economic și literar.

„VIITORUL”
apare de trei ori pe săptămână, Miercuri, Jue și Sâmbătă.

Președinte:
Cătra On. Căpitani!

Administrativă Viitorului:
București, strada 12.

D. JOSIF GALL.
Redacția: „VIITORUL”
București, strada 12.

Mișcarea națională - armă redutabilă

Cotidianul “Tribuna” nu a apărut întâmplător!

În jurul Tribunei s-au grupat elemente tinere ale Partidului Național Român (tribuniștii) care urmăreau să imprime luptei politice un mai pronunțat caracter de combativitate!

Erau oameni cu o frumoasă pregătire, spirite în general practice, care respingeau “iluziile” mișcării naționale și înțelegeau să pornească exclusiv de la realitate!

Ioan Slavici
Tribuna

Mișcarea națională din Transilvania era, ...

o armă redutabilă, dar cu dublu tăis, în mâna fiecărui guvern român!

Prin aservirea publicației „Telegraful Român”, mitropolitul Miron Romanul nu a reușit să domine nici opoziția Consiliului Arhiepiscopesc (majoritatea asesorilor fiind devotați vicarului Nicolae Popea), și nici nemulțumirea preoților și a enoriașilor față de atitudinea sa politică. Istoria consemnează modul în care mitropolitul a condamnat revendicările românilor din Transilvania și cerea loialitate față de coroana Ungariei, cerând alegătorilor români să voteze candidații partidului de guvernământ. Mitropolitul Miron Romanul (n.1828, la Mezieș, Bihor – 1898, Sibiu) a păstorit ortodoxia transilvăneni, din 1874 până la stingerea sa din viață. Atitudinea sa, în 1883, și răcirea relațiilor cu Partidul Național Român a condus la o nouă scindare a românilor. La inițiativa cluburilor electorale românești de a urgenta editarea unui cotidian românesc, Comitetul Central Electoral al P.N.R. din 28 august 1883 (Brașov) a decis înființarea „Ateneului Român”- societate pe acțiuni coordonată de conducerea partidului, ce a devenit „Comitet de fondatori ai cotidianului” (printre membri: Ioan Rațiu, George Barițiu, Vincențiu Babeș, Partenie Cosma, Gheorghe Pop de Băsești, George Secula, Visarion Roman, Anania Trîmbițaș, Diamandi Manole). În contextul preocupărilor pentru apariția unui cotidian care să reflecte coerent problemele românilor, apare disponibilitatea grupului condus de Nicolae Cristea, prin părăsirea redacției „Telegrafului Român”. Grupul dizident – încă din primul moment – a fost invitat să colaboreze la „Gazeta Transilvaniei”, de către doctorul în drept Aurel Mureșianu, cel care a renunțat la o carieră juridică în capitala imperiului (la Viena) pentru a deveni „primul ziarist profesionist din Transilvania” (!).

Mitropolitul Miron Romanul s-a implicat direct pe firava scenă politică românească. În 1884, și-a înființat propriul partid, cu un număr redus de membri (din aparatul administrativ al

imperiului austro-ungar) și cu un nume ce sugera atitudinea servilă față de guvernul maghiar: „**Partid Moderat Român Constituțional**”. Obiectivele partidului erau: „credința neînfrântă către Monarh, Patrie și Constituție, respect, supunere și ascultare față de legile sancționate, adică anexarea Transilvaniei de către Ungaria“. Majoritatea contemporanilor erau convinși că noul partid a fost creat, cu sprijinul guvernului maghiar, pentru spargerea unității politice a românilor creată în jurul Partidului Național Român. Unificarea celor două partide românești în 1881 (cel din Banat cu cel din Transilvania) nu a fost pe placul guvernanților, aceștia încercând - prin tânărul mitropolit - să controleze mișcarea de redeșteptare națională românească.

Iar pentru ca vocea noului partid să se facă auzită, s-a fondat, la Budapesta, la „1 ianuarie 1884 (20 decembrie 1883) publicația „**VIITORUL**”; primul număr al „diarului politic, economic și literar” a prezentat și deviza noii publicații: „**ACTIVITATE ȘI LEGALITATE – DREPTATE ȘI FRĂȚIETATE**”.

Motivele apariției publicației „**VIITORUL**”, la doar două luni de la ruptura din „**Telegraful Român**”, se deduc și din explicația istoricului Lucian Boia: «Confuzia politică era mare și devenea tot mai necesară reluarea pe un plan mai înalt și cu forțe sporite, a mișcării de reînnoire, grupată, cu câțiva ani înainte, în jurul „Foișoarei Telegrafului român, Telegraful Român”, cu toată personalitatea remarcabilă și spiritul deschis al primului său redactor, nu putea merge prea departe; fiind organul Mitropoliei, orice inițiativă care ar fi compromis atitudinea moderată și de respect față de guvern a bisericii nu ar fi avut sorți de izbândă. Poate că speranțele tinerei generații ar fi continuat totuși să se îndrepte spre „Telegraful român”, dacă deznodământul nu s-ar fi produs pe neașteptate. Un articol antigubernamental publicat de I. Slavici, în octombrie 1883, a însemnat mai mult decât putea suporta mitropolitul Miron Romanul, care pretinde și obține demisia lui N. Cristea. Scăpat de acest redactor incomod, ziarul Mitropoliei poate deveni în sfârșit o publicație oficială a acestei instituții și nimic mai mult, ieșind din circuitul ideilor noi și pierzându-și treptat influența. Odată cu plecarea lui N. Cristea, devenea urgentă necesitatea înființării unui nou organ de presă».

Publicația „**VIITORUL**” era fondată de «mai mulți fruntași ai inteligenței române din Budapesta dimpreună cu mai mulți membri ai inteligenței române din provincie, curat numai din iubire către patria și naționalitate». Cuvântul “Către On. Cetitori!” preciza: «Foi’ă va lucra pentru delaturarea cauzelor neînțelegerii între Români și Unguri, va stăruie de tot a restabili încrederea reciproca, a aduna toate firele intereselor identice, cari ne léga la oalță, și a propune modul deslegării equitabile al tuturor cestiunilor cari ar fi obiectul neînțelegerii. (...)»

În lucrarea „**Istoria României în date**”, istoricii români au reținut pentru anul 1884, două mari evenimente importante în Transilvania: **mart. Înființarea Partidului Moderat din Transilvania**, în frunte cu mitropolitul Miron Romanul, care acceptă dualismul austro-ungar și toate consecințele politice ale acestui act; **apr.14/26. Apare la Sibiu ziarul politic și cultural Tribuna (până în 16/29 apr. 1903), condus între 1884 și 1886 de Ioan Slavici. Ziarul a avut un rol important în lupta de eliberare națională a românilor din Transilvania, în jurul lui grupându-se elemente tinere ale Partidului Național Român („tribuniștii”), care urmăreau să imprime luptei politice un mai pronunțat caracter de combativitate.**» Constatăm faptul că „Tribuna” nu a apărut întâmplător, fondarea cotidianului sibian datorându-se unei serii lungi de

evenimente istorice (în primul rând politice) care au marcat istoria Transilvaniei și chiar a României. Evenimentele ce au condus la fondarea Tribunei pot fi analizate într-o privire retrospectivă (în ultimul secol) dar și prin prisma conjuncturii care a capacitat strângerea forțelor pentru apariția primului cotidian „politic și cultural” al românilor din Transilvania. Istoricul Lucian Boia aprecia că: «Întemeierea Tribunei a fost rezultatul a două șiruri de evenimente (...)

În primul rând, istoria ei reprezintă continuarea activității tinerilor grupați mai înainte la „Telegraful român” și la „Foișoara Telegrafului român”. Erau, după cum am văzut, oameni cu o frumoasă pregătire, mai ales științifică, obținută pe filieră germană, câștigați de ideile junimiste de peste munți, spirite în general practice, care respingeau „iluziile” mișcării naționale și înțelegeau să pornească exclusiv de la realitate. (...) **A doua cauză** a apariției „Tribunei” se află peste munți, în viața politică din România. În 1883, statul român – la cârma căruia se afla din 1876 un guvern național liberal, condus de Ion C. Brătianu – aderase la Tripla Alianță. Stabilirea unor relații politice speciale cu Germania și, mai ales, cu Austro-Ungaria, aducea cu sine însă și necesitatea luării în considerație a unei probleme delicate: situația românilor din monarhia habsburgică. Guvernul, oricare partid ar fi fost la conducere, nu putea neglija acest aspect, care se bucura de o atenție privilegiată din partea tuturor românilor. În același timp, dacă lupta transilvănenilor, sprijiniți de frații lor de peste munți, ar fi mers prea departe, situația României față de noii săi aliați risca să devină dificilă. Mișcarea națională din Transilvania era, așadar, o armă redutabilă, dar cu dublu tăiș, în mâna fiecărui guvern român: se putea servi de ea, însă tot prin ea putea fi doborât. Era în interesul statului român ca, pentru moment, problema transilvăneană să nu se transforme într-o criză acută, care ar fi implicat și România.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xxi-126169.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, the logo 'Tribuna' is displayed with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area features an article titled '2017 - Anul tribuniștilor memorandiști (XXI): Spargerea unității politice a românilor prin Partidul Moderat Român Constituțional?' published on 21.05.2017 at 23:27, with 183 views and 0 comments. The article's main image shows a historical document with the word 'VICTORIUL' and the year '1884'. To the right of the article is a search bar and social media sharing options (Facebook, Twitter, LinkedIn). Below the article is a small advertisement for 'Tribuna Sibiu' with 23,419 appreciations.